Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000202

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-01-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №51-ас від 09.04.2026 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Диха Валерій Валерійович

2. Valerii V. Dykha

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 24-03-2026

Спеціальність за освітою: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11825

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 44.01, 06.75, 06.92

Тема дисертації:

1. Управління енергетичною безпекою України на засадах сталого розвитку.

2. Managing Ukraine's energy security on the basis of sustainable development.

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено розробці та науковому обґрунтуванню теоретико-методичних основ і організаційно-практичних рекомендацій щодо сталого розвитку енергетичного сектора та забезпечення енергетичної безпеки України в умовах зростання глобальних і внутрішніх ризиків, структурних трансформацій, високого рівня невизначеності та воєнних загроз. Актуальність дослідження зумовлена визначальною роллю енергетичного сектора у функціонуванні економіки, забезпеченні життєдіяльності населення та національної безпеки держави, а також необхідністю переосмислення підходів до управління енергетичною системою в умовах її системних руйнувань і трансформацій. У роботі досліджено еволюційний контекст формування понять «безпека», «національна безпека», «економічна безпека» та «енергетична безпека», розкрито їх змістові трансформації під впливом глобалізаційних, технологічних, кліматичних і геополітичних чинників. Обґрунтовано системоутворюючу роль енергетичної безпеки у структурі економічної та національної безпеки держави. На основі узагальнення наукових підходів і з урахуванням сучасних реалій запропоновано авторські трактування понять «економічна безпека»,

«енергетична безпека», «ризики» та «управління ризиками енергетичного сектора». Доведено, що управління енергетичною безпекою є складною, багаторівневою та динамічною системою, що функціонує у взаємозв'язку з економічними, інституційними, технологічними, екологічними та безпековими чинниками. Обґрунтовано необхідність узгодженості управлінських рішень на державному, регіональному та локальному рівнях, а також координації дій між органами влади, бізнесом і територіальними громадами. Доповнено систему принципів, методів та інструментів управління енергетичною безпекою з урахуванням вимог сталого розвитку, ризик-орієнтованого підходу та підвищення адаптивності енергетичної системи. Здійснено комплексний аналіз міжнародного досвіду забезпечення енергетичної безпеки (США, Велика Британія, Франція, Німеччина, Норвегія, Китай). Встановлено, що країни формують власні моделі розвитку енергетики, спираючись на ресурсний потенціал, інституційну архітектуру та стратегічне бачення, з одночасним посиленням ролі відновлюваних джерел енергії, цифрових технологій і децентралізованих рішень. Обґрунтовано можливості адаптації успішних практик до умов України та наголошено на унікальності національного досвіду функціонування енергетичної системи в умовах війни. Проведено всебічний аналіз історичних, структурних і ресурсних передумов розвитку енергетичного комплексу України. Виявлено, що централізована модель енергетики, високий рівень зношеності інфраструктури, технологічна відсталість і залежність від імпортних ресурсів сформували системні вразливості, які істотно загострилися внаслідок воєнних дій, руйнування генеруючих потужностей та електромереж. Ідентифіковано ключові виклики й загрози енергетичній безпеці України, що формують вузли системної нестійкості та потребують комплексного управління. Сформовано науково-методичні засади ідентифікації, оцінювання загроз і управління ризиками енергетичної безпеки. Запропоновано інтегровану модель управління ризиками, яка охоплює повний цикл – від формування інформаційної бази та класифікації чинників до нейромережевого оцінювання, пріоритизації ризиків і вибору управлінських реакцій. Поєднання індикативних систем, логіки DPSIR і методів кластеризації дозволяє виявляти статичні та динамічні загрози й формувати науково обґрунтовані управлінські рішення. Обґрунтовано необхідність переходу до нової парадигми розвитку енергетичної системи, орієнтованої на стійкість, екологічну збалансованість та адаптивність. У її межах визначено ланцюг доданої цінності розвитку енергетичного сектора, що охоплює інституційно-управлінський, технологічно-інфраструктурний, безпековий, еколого-інноваційний та інтеграційно-економічний блоки. Доведено, що розвиток локальних енергетичних хабів, екоіндустріальних парків, Smart Microgrid і впровадження цифрових технологій формують основу децентралізованої, інноваційної та стійкої моделі забезпечення енергетичної безпеки України. Отримані результати становлять наукове підґрунтя для реалізації стратегічних програм відновлення та сталого розвитку енергетичного сектора.

2. The dissertation is devoted to the development and scientific substantiation of theoretical and methodological foundations, as well as organizational and practical recommendations, for the sustainable development of the energy sector and ensuring Ukraine's energy security under conditions of increasing global and domestic risks, structural transformations, a high level of uncertainty, and military threats. The relevance of the study is determined by the decisive role of the energy sector in the functioning of the economy, ensuring the vital needs of the population, and safeguarding national security, as well as by the need to rethink approaches to energy system management in the context of its systemic destruction and transformation. The research examines the evolutionary context of the formation of the concepts of "security," "national security," "economic security," and "energy security," and reveals transformations in their content under the influence of globalization, technological, climatic, and geopolitical factors. The system-forming role of energy security within the structure of the state's economic and national security is substantiated. Based on the generalization of scientific approaches and taking into account contemporary realities, the author proposes original interpretations of the concepts of "economic security," "energy security," "risks," and "energy sector risk management." It is demonstrated that energy security management constitutes a complex, multi-level, and dynamic system operating in interaction with economic, institutional, technological, environmental, and security factors. The necessity of coherence in management decisions at the national, regional, and local levels, as well as coordination of actions among public authorities,

business entities, and territorial communities, is substantiated. The system of principles, methods, and tools for energy security management is further developed with due regard to the requirements of sustainable development, a risk-oriented approach, and the enhancement of the adaptability of the energy system. A comprehensive analysis of international experience in ensuring energy security in the United States, Great Britain, France, Germany, Norway, and China is conducted. It is established that countries develop their own models of energy sector development based on resource potential, institutional architecture, and strategic vision, while simultaneously strengthening the role of renewable energy sources, digital technologies, and decentralized solutions. The possibilities for adapting successful practices to the conditions of Ukraine are substantiated, and the uniqueness of the national experience of energy system operation under wartime conditions is emphasized. A comprehensive analysis of the historical, structural, and resource prerequisites for the development of Ukraine's energy sector is performed. It is revealed that the centralized energy model, a high level of infrastructure deterioration, technological lag, and dependence on imported resources have generated systemic vulnerabilities, which have been significantly exacerbated by military operations, the destruction of generating capacities, and damage to power grids. Key challenges and threats to Ukraine's energy security are identified, forming nodes of systemic instability that require integrated management. Scientific and methodological principles for threat identification, assessment, and energy security risk management are developed. An integrated risk management model is proposed, covering the full cycle - from the formation of an information base and factor classification to neural network-based assessment, risk prioritization, and the selection of management responses. The combination of indicator systems, DPSIR logic, and clustering methods enables the identification of both static and dynamic threats and the formulation of scientifically grounded management decisions. The necessity of transitioning to a new paradigm of energy system development focused on sustainability, environmental balance, and adaptability is substantiated. Within this framework, a value-added chain for the development of the energy sector is defined, encompassing institutional and managerial, technological and infrastructural, security, environmental, innovation, integration, and economic blocks. It is demonstrated that the development of local energy hubs, eco-industrial parks, Smart Microgrids, and the implementation of digital technologies form the basis of a decentralized, innovative, and sustainable model for ensuring Ukraine's energy security. The obtained results constitute a scientific foundation for the implementation of strategic programs aimed at the restoration and sustainable development of the energy sector.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Диха В. Організаційно-економічні основи забезпечення енергетичної безпеки України. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. № 348(6). С. 66-71.
- Dykha V. World experience in ensuring energy security. Kyiv Economic Scientific Journal. 2025. № 10. С. 41-50.
- Диха М., & Диха В. Тенденційний аналіз макроекономічних показників України та шляхи їх покращення. Київський економічний науковий журнал. 2025. № 11. С. 107-118.

- Диха М., & Диха В. Інструменти хеджування в управлінні ціновими ризиками (на прикладі аграрного і енергетичного ринків України). Економіка України. 2024. № 67(03(748). С. 19-36.
- Диха В., Лук'янова В. Ризики енергоринку: сутність дефініції та характеристики. MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS. 2023. № 1. С. 28-36.
- Диха В.В., Таранюк О.В. Еволюція становлення системи забезпечення економічної безпеки. Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2023. № 2(28). С. 53-62.
- Dykha V., Dykha M., Lukianova V., Polozova V., Ivanov M. Energy security management in the context of current challenges and international experience. POLITYKA ENERGETYCZNA – ENERGY POLICY JOURNAL, 2024, Volume 27, Issue 4. P. 133-154.
- Dykha V., Dykha M., Liubokhynets L., Tanasiienko N., & Poplavskyi Y. Scientific-methodical approach to assessing threats to Ukraine's energy security using neural networks. International Interdisciplinary Scientific Journal "Expert". 2025. Vol. 2(1). P. 22-34.
- Dykha M., Dykha V. & Zyma V. Conceptual aspects of energy generation market development on the principles of sustainability. International Interdisciplinary Scientific Journal "Expert". 2024. Vol. 1(2). P. 99-116.
- Dykha M., Dykha V. Bezpieczeństwo energetyczne Ukrainy pod pryzmatem wojny. Prace naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu. Poland. 2023. T. 53 (1). S. 71-84.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U104699

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лук'янова Валентина Вячеславівна

2. Valentina V. LUKIANOVA

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гораль Ліліана Тарасівна

2. Liliana Horal

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яценко Ольга Миколаївна

2. Olha Yatsenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Думанська Ілона Юріївна

2. Ilona Y. Dumanska

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравчик Юрій Васильович
2. Yurii V. Kravchyk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Васильківський Дмитро Миколайович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Васильківський Дмитро Миколайович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Синюк Олег Миколайович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна